

Kanpiondarren
25. urteurrena

euskara entzuten bada, ikastolei esker ezezik, euskaltegiari esker ere badela, neurri handi batean. Haien meritu nagusia Arturo Kanpioni bultzada eman dioten gazteen esku uztea izan dela azpimarratu dute. Eta bultzada horretan, gaur egun Comedias kalean den euskaltegia lortzeko bidean, garrantzi eta meritu handikoa izan da, beste askoren artean, Sagrario Alemanek eta Martin Manterolak egin duten lana.

Ikasle guztiak bihotzean • Sagrario Aleman euskaltegiiko zuzendaria da gaur egun —Patxi Zabaleta izan zen lehenbizikoa eta Iñaki Zabaleta bigarrena—, eta ondoan du Martin Manterola. Hasieratik beretik dago Mante-rola euskaltegian. Beraz, ez zaio batre zaila egiten lehendabiziko urteetan bizitakoak gogora ekartzea: «Ez zen erraza izan, Francoren garaian ginela ezin da ahaztu. Egokitze lanak izan ziren hasierakoak. Gastuak ahalik eta gehien murrizten genituen. Nik ez dakit zenbat euskaltzale engainatu genuen egin behar zen guztia egiteko! Eta hasi ginen. Ordurako baziren klaseak bildu eta koordinatzen hasi ginen».

Eguneroko esperientzia, eta lana izan zuten une haietan lagun. Hasierako ikasle talde txikia —25 bat— laster handitu zen: 80 ikasle izatera iritsi ziren laster, urtebeteren buruan 100era, handik gutxira 200... «Ikaragarria izan zen, eta guk ez genuen esperientziarik», gogoratu du Manterolak. Ikasle talde gero eta handiagoari aurre egitea zaila izan bazen, hasierako urteetako giroak ez zuen gehiegi lagundu. «Garbitzaile bat aurkitzea ere zaila zen». Arturo Kanpion euskaltegiara joateak, gainera, poliziek fitxatuta edukitzea ekartzen zuen, Sagrario Alemanek azpimarratu legez. «Jendea kontrolatzen zuten, eta beldurra baze- goen». Ikasle eta irakasleen ilusioak eta gogoak arindu zituen orduan bizitakoak.

Arturo Kanpioneko hainbat irakasle, duela zenbait urte, Foruen monumentuaren ondoan.

Kanpoan ez zen giro, eta Arturo Kanpionen barruan, euskaltegiaren dinamika nola sortu, nola antolatu edo klaseak nola eman izan ziren konpondu beharreko hainbat auzi. «Patxi Altuna etorri zen klaseak nola eman behar genituen erakustera, bere metodoa erabiltzen genuen. Pixkanaka, gauzak finkatzen hasi ziren», al- patu du Alemanek. Irakasleen artean ere, pixkanaka, aldaketa nabaritzen hasi zen: «Unibertsitate girokoak ziren hasieran, Euskal Herriko hainbat lekuta-koak. Urte batzuen buruan, na- farrak ziren irakasle gehienak. Kanpionen ikasitakoak ere hasi ziren irakasle lanean, gutxinaka. Gaur egun profesionalagoak ga-

ra, lanbidetzat dugu gehienok irakaskuntza», erran du Arturo Kanpioneko zuzendaria. Eus- kaltegiaren antolaketari dago- kionez, «pauso historikoa» eman zela azpimarratu du Martin Man- terolak: «Era askotako jendea el- kartu zen Arturo Kanpion lagun- tzeko. Euskaldunen batasuna lortu genuen, euskaltegia jende ezberdina biltzeko gai izan zen».

Baina hori ez da Arturo Kan- pionen lorpen bakarra. Iruindar asko igaro da handik euskara ikasteko. Franco hil ondoren izan zen euskaltegian ikasle gehien, mila inguru. Gaur egun, berriz, ia 600, eta denetara 31 irakasle. Kanpionkume asko dago, beraz, Iruñeko kaleetan. Sagrario Ale-

manentzat, euskaltegitik igaro den jende hori guztia da urte hauek utzi dioten oroitzapenik polit eta ederrena. «Nahiz eta urrun egon, nahiz eta gutxitan ikusi elkar, lotura dago gure eta hemendik igaro diren ikas- leen artean, maitasuna, az- ken batean; jende hori maite dugu».

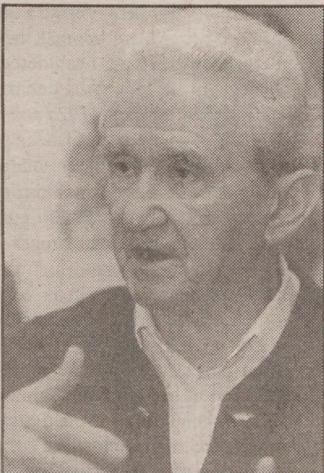
Eta maitasun eta harreman horrek markatu egin ditu eus- kaltegiiko kideak. Hala uste du Martin Manterolak, behintzat. «Klasea ez da klase izan, bilgune baizik. Egia erran, hemen eman- dako denborak markatu nau; ez dira berdinak hona ailegatzan diren ikasleak eta ateratzen di- renak, denok aldatu gara». Azken

25 urteetan Arturo Kanpion asko aldatu bada, datozen urteetan, ziurrenik, aldaketa gehiago ger- tatuko da euskaltegian. Sagrario Alemanek hala uste du: «Egiteko asko dago. Gure betebeharrak na- gusia euskaldunak ateratzeko izanen da, baina agian modua aldatuko da. Agian asmatu be- harko dugu zerbait euskaltegi- a etortzen ez den jendearengana hurbiltzeko. Eta horretarako, egungo gizarteak eskaintzen diz- kigun baliabideak erabili behar ditugu, irratia dela, telebista de- la, edo Internet dela...». 25 urte pasatu ondoren, beraz, etorki- zunari begira dago Arturo Kan- pion, beste 25, gutxienez, bete- tzeko prest. Zorionak!

Jimeno Jurio: «Kanpion
euskaltegien buru izan da»

JOSE MARIA JIMENO JURIO idazle eta historialaria Arturo Kanpion euskaltegiiko ikasle izan zen orain dela hogeit bat urte. Ordutik denbora franko igaro bada ere, garai haiek ederki asko gogoratzen ditu Jose Maria Ji- meno Juriok.

Historialariak oroitzen due- nez, «Batzango irakaslea ge- nuen. Gelako guztien artean ni nintzen zaharrena, baina bazi- ren heldu samarrak ziren beste euskara ikasle batzuk. Gure ar- tean giro ederra genuen. Itxaro- pen garaia zen hura, baita kezka- garaia ere. Ikastolen eta euskal- tegien mugimendua pil-pilean zegoen eta bazen aurrera egiteko gogo, ikasteko gogo. Urtebete egon nintzen bakarrik, baina haren bukaeran banintzen eus- karaz nola edo hala hitz egiteko gai. Dena den, lotsa pixka bat ematen dit gaur egun euskaraz egin eta ikasi behar dela erratea, ondoegi jakin gabe».

Jimeno Jurioren ustez, garai- ko euskaltegien buru izan zen Ar- turo Kanpion: «Erreferentzia gar- bia izan da, garrantzi handiko euskaltegia, Euskara erakutsi ezezik, herriarekiko maitasuna eman die Arturo Kanpionek urte guzti hauetan han euskara ikasi duten ikasleei. Zorionak». ✱

Patxi Zabaleta: «Euskara
Iruñeko gauza bihurtu zuen»

PATXI ZABALETA idazle eta parlamentarioa izan zen Arturo Kanpion euskaltegiak izan zuen lehenengo zuzendaria, baita euskaltegiaren sorrera ahalbi- detu zutenetako bat ere. Eus- kaltegiaren sorrerako kontuak, beraz, gertu-gertutik bizi izan zituen. «Arturo Kanpion orain duen izenarekin sortu baino pix- ka bat lehenago —1968, 1969 eta 1970 urteak— euskara ira- kasten hasi ginen han-hemenka. Ikastolen alde ere lanean hasi zen jendea eta gau eskolak eta alfabetatze kanpainak sortu zi- ren».

Garai hartan euskararen ira- kaskuntzan aintzindari izan zi- renak ere gogoan ditu Zabaletak. «Hori guztia gertatu zen alde ba- tetik, eta bestetik, Iruñean gerra ondoren euskararen inguruan lanean ari zen jendearekin bat egin genuen. Tirapu maisua ze- goen, Diez de Ulzurrun, Jose Zelaia. Aitzindariak izan ziren.

Koordinakunde bat egin genuen eta hortik sortu zen biltzeko be- harra, eta behar horrek Arturo Kanpionen sorrera ekarri zuen».

Hala azaldu dizkigu Patxi Za- baletak gertutik bizi izan zituen euskaltegiaren sorrera uneak. Arturo Campionek Iruñean izan duen eraginari buruz ere badu zer erranik: «Eragin kuantitati- boia izan da batetik, eta kuali- tatiboia, bestetik. Alderdi kuali- tatiboari dagokionez, batetik, ordura arteko mito ikaragarri bat bertan behera bota zuen euskaltegiak, hau da, euskara sehaskan ikasten ahal zela ba- karrik. Bestetik, Kanpionek Iruñeko gauza bilakatu zuen euskara, giro guztiz integratzaile batean. Garaikoetxea, Cunchi- llos eta beste izan nituen nik, adibidez, ikasle. Eragin kuan- titatiboari dagokionez, azpima- rratzekoa da berehala euskalte- giko ikasle kopurua biderkatu egin zela, 1974-75 urteetan, 500

edo 600 ikasle inguru genituen jada».

Arturo Kanpion euskaltegiaren inguruko bitxikeria kontatu digu Zabaletak bukatzeko: «Giro in- tegratzaile hartan, bikote mor- doska sortu zen. Ez dut dibor- tziorik ezagutzen, bai 20 urtetik gorako seme-alabak». ✱